

משם ראייה? מוכר אוכל פירות היה, ולא לוקח!

רש"י ב"מ סג. ! וזמר רבי יהודה סבר: ריבית על מנת להחזיר, מותר!

ומפרשין פלוגתייהו: מאי בינייהו כלומר: כמה חולקים רבי יהודה ורבנן? צד אחד בריבית באופן כזה, שמא יבא לידי ריבית ושמא לא יבא, צד הפדייה בא לידי ריבית, וצד המכר אינו בא לידי ריבית. — רש"י ב"מ סג. [ואף על גב שבשעת הפרעון זה ודאי ריבית, כיון שבשעת הפסיקה יש צד אחד של היתר, מותר! תוס' ב"מ סג.], איכא בינייהו! תנא קמא סבר: צד אחד בריבית, אסור. ורבי יהודה סבר: צד אחד בריבית, מותר!

ומשנה והברייתא בבתי ערי חומה — שאין הריבית על מנת להחזיר, שהרי אם גואלה המוכר אין נותן לו הלוקח דמים עבור דירתו בבית בשנה זו — חולקים בזה, התנא של המשנה סובר: שאפילו צד אחד בריבית אין כאן, שהרי בתורת מכר באה ליד הלוקח ולא בתורת הלואה. והתנא בברייתא סובר: סוף סוף הואיל וזוהי ריבית אם יגאלנה המוכר, צד אחד בריבית יש כאן, ועל כן ריבית גמורה היא, אלא שהתורה התירתו.

שנינו במשנה: מת המוכר יגאל בנו.

ומתמהינן: פשיטא?

ומשנינן: מהו דתימא — לולא שאמרה המשנה שיגאל בנו — "ואיש כי ימכר" [בית מושב עיר חומה והיתה גאולתו וגו'] אמר רחמנא, והאי הבן לאו זבין ואינו בכלל והיתה "גאולתו", לכן קא משמע לן המשנה שגואל הבן. והטעם: "והיתה גאולתו" — ולא כתבה התורה "יגאלנה" שמשמע שמי שמכר הוא שיגאל — מכל מקום משמע, ואפילו על ידי אחר והיינו הבן שלא מכר, תהיה גאולתו.

שנינו במשנה: מת הלוקח יגאל מיד בנו.

לא-ב

רבא אמר פירוש אחר במחלוקתם של רבי יהודה ורבנן, ובמחלוקת המשנה והברייתא בבתי ערי חומה: דכולי עלמא בין רבי יהודה ובין חכמים, בין המשנה ובין הברייתא צד אחד בריבית גם אסור. אלא שבברייתא שחולקים בה רבי יהודה ורבנן, מדובר: שהתנו מתחילה, שאם יגאלנה המוכר תוך שלש, יחזיר לו הלוקח דמי הפירות שאכל, [ומצריכו המלוה ללוה לפרוע תחילה את כל ההלואה, קודם שינכה לו הפירות שאכל, ואם לא יוכל לפרוע הכל, תהא משוקעת בידו — תוס' ב"מ סג.], וזוהי ריבית על מנה להחזיר, והכא בברייתא בריבית על מנת להחזיר קא מיפלגי, מר ת"ק סבר: שאף ריבית על מנת להחזיר, אסור כי בשעת אכילה אכל ריבית ועבר באיסור —

אך התוספות כאן הוכיחו מהבבלי, שדרך הלואה ודאי אסור צד אחד בריבית, וכל הנידון להתיר צד אחד בריבית זה רק בדרך מכר. ולא כדעת הירושלמי.

ולפי זה לדעת הירושלמי המחלוקת אם צד אחד בריבית מותר זה רק בריבית דרך הלואה, אבל בריבית דרך מכר לפי כולם לומדים מבתי ערי חומה שמותר.

ותמהינן: פשיטא?!

ומשנינן: מהו דתימא — לולא שאמרה המשנה שיגאל מיד בנו — "ואם לא יגאל וגו' וקם הבית וגו' לצמיתות לקונה אותו" אמר רחמנא, שמשמע ש"לקונה אותו" יהיה נחלט [אם לא יגאל בתוך שנה] ואם יגאל יחזירה, אבל מי שלא קנה אינו מחזיר, והא הבן לא קנה והיינו אומרים שאינו מחזיר. לכן קא משמע לן המשנה, שיגאל אף מיד בנו, והטעם: "וזהיתה גאולתו" מכל מקום, משמע, ואפילו מיד אחר שלא קנאה הימנו.

שנינו במשנה: אין מונין לו שנה אלא משעה שמכר.

תנו רבנן: אם היה כתוב בתורה [ואיש כי ימכור וגו' ואם לא יגאל] "עד מלאת שנה" ולא היה כתוב עד מלאת "לו" שנה, איני יודע כיצד הדין במכרה לראשון וחזר הראשון ומכרה לשני, אם מונים שנה לראשון, שאחרי שמלאה שנה ממכירת בעל הבית לראשון שוב אינו גואל, אם מונין שנה לשני, ועד שלא מלאה שנה ממכירה שניה שמכר לוקח ראשון לשני, יכול בעל הבית לגואלה? כשהוא אומר: עד מלאת "לו" שנה — למוכר הראשון משמע, שדיבר עליו הכתוב בתחלת הפרשה — הוי אומר ש"שנה" שאמרה התורה, לראשון ולא לשני.

ומיבעיא לן: כשמכר בעל הבית לראשון, ומכרה ראשון לשני ולא נגאלה עד שמלאה שנה למכר ראשון, למי מן הלוקחים חלוט השדה?

האם נאמר: שמשמלאה שנה לראשון, נחלט השדה רק ללוקח ראשון ששוב אין בעל הבית יכול לגואלה ממנו, אבל לא נחלטה ללוקח שני — שלא יוכל הלוקח הראשון לגואלה מלוקח שני — עד שתימלא שנה למכירה שניה. או נאמר: שמשמלאה שנה לראשון — לשני הוא נחלט, והלוקח הראשון אין יכול לגואלה מלוקח שני?

רבי אלעזר אומר: לראשון שלקחה הוא חלוט אחרי שמלאה שנה למכר ראשון, ולוקח ראשון גואל מלוקח שני.

רבי יוחנן אומר: לשני שלקחה הוא חלוט אחרי שמלאה שנה למכר ראשון, ואין הלוקח הראשון גואל מלוקח שני.

ומקשינן: בשלמא לרבי אלעזר הטעם מוכן, דלדידיה — כלומר: לקנין של ראשון — קא מנינן, שהרי לא מלאה שנה אלא לקנינו, ועל כן הוא נחלט לו, ולא ללוקח השני! אלא לרבי יוחנן מאי טעמא?

ומשנינן: אמר רבי אבא בר ממל: מה מכר לוקח ראשון לשני שלקחה ממנו, כל זכות שתבא לידו⁽³³⁾, ואף את זכות החליטה מכר לשני, שיהיה השני במקומו ויוחלט לו [רבינו גרשום].

אמר רבי אבא בר ממל: מכר שני בתי ערי חומה — בשנה מעוברת, שלאחריה שנה פשוטה. אחד מהם מכר, בהמשה עשר באדר הראשון, ואחד מהם מכר, באחד באדר

הראשון יש לו זכות לגאול מהלוקח כך יש גם למוכר השני זכות לגאול מהלוקח ממנו, ואם

33. תמה השפת אמת, מה שייד כאן טענת מה מכר ראשון לשני וכו', והרי כמו שהמוכר

נחתת לעיבורא [נכנסת בחודש העיבור]!
ולפיכך תפסיד, שהרי דורשים "תמימה"
להביא את חודש העיבור, ואנא — שקניתי
באדר שני — לא נחתית לעיבורא [לא
נכנסתי בחודש העיבור]!

ואמר רבי אבא בר ממל: נולדו לו — בשנה
מעוברת שאחריה שנה פשוטה — שני
טלאים בכורות, אחד נולד בחמשה עשר של
אדר הראשון, ואחד נולד באחד באדר שני:
זה השני שנולד רק באחד באדר השני, כיון
שהגיע יום אחד באדר של שנה הבאה —
שהיא פשוטה — עלתה לו שנה, ומוזהר
להקריבו בתוך שנתו, כדכתיב: "לפני ד'
אלקיך תאכלנו [לבכור] שנה בשנה". זה
שנולד לו כבר בחמשה עשר באדר הראשון,
לא עלתה לו שנה — שיהא כבר חייב
להקריבו — עד חמשה עשר באדר של שנה
הבאה⁽³⁵⁾.

השני: זה השני שמכר לו רק באחד באדר
השני, כיון שהגיע יום אחד באדר של שנה
הבאה — שהיא פשוטה — כבר עלתה לו
שנה, שהרי מלאה שנה מיום ליום מאחד
באדר עד אחד באדר. וזה הראשון שמכר לו
כבר בחמשה עשר של אדר הראשון, לא
עלתה לו שנה עד חמשה עשר באדר של
שנה הבאה, ואע"ג שנמצא שיש י"ג חודש
ממכירתו. והטעם: שהרי מונים מיום ליום
מט"ו באדר ועד ט"ו באדר.

ומקשינן: מתקיף לה רבינא: ולימא ליה
לוקח ראשון⁽³⁴⁾ ללוקח שני: איך נחלט לך
הבית לפני, והרי אנא קדים שחין נורא [אני
הסקתי אש] — כלומר: נשתמשתי בבית
שלי — מקמי דידך [לפניך], ואיך נחלט לי
אחריך!?

ומשינינן: משום דאמר ליה לוקח שני ללוקח
ראשון: את — שקנית באדר ראשון —

אך כשמכר אחרי י"ב חודש וכבר הוחלטה לו
המכירה, לפי כולם אינו יכול לגאול מהשני כיון
שזה לא אחוזה אצלו.

34. תמה הרש"ש, שלכאורה אין זה כלל ויכוח
ביניהם, אלא ויכוח שיש להם עם המוכר שלהם.
ומלשון הגמרא משמע שהויכוח הוא ביניהם.

וביאר הרש"ש, שהכונה היא באופן שראובן
מכר לשמעון בית בערי חומה בט"ו אדר ראשון,
וחזר שמעון ומכר לראובן בית שלו בא' אדר
שני, ובשנה הבאה נחלט הבית של שמעון
לראובן בא' אדר ואילו של ראובן לא נחלט
לשמעון עד ט"ו אדר, ובאופן זה הויכוח הוא
ביניהם.

35. ולמדו מכאן הפוסקים [או"ח נה י'], שהוא

נאמר שסובר רבי יוחנן שהלוקח כיון שאצלו אין
לבית דין אחוזה אין לו זכות גאולה, אם כן, מה
הטעם של רבי אלעזר שחולק וסובר שיכול
הלוקח לפדות מהלוקח השני, ואם רבי אלעזר
חולק וסובר שגם ללוקח יש זכות גאולה, אם כן,
מדוע חלקו ר"י ור"א כשמכר הלוקח הראשון
בתוך י"ב חודש, והרי יכלו לחלוק כשמכר אחרי
י"ב חודש אם יש לו זכות גאולה או לא.

וביאר השפת אמת, שבזה כולם מודים
שללוקח אין זכות גאולה כיון שאצלו הבית לא
אחוזה, וכל המחלוקת היא רק כשמכר את הבית
בתוך י"ב חודש ועוד לא נחלט לו הבית
מהראשון, והמכירה שמוכר לשני איננה מכירה
גמורה, ובזה דוקא סובר רבי אליעזר, כיון שלא
נגמרה המכירה ללוקח השני חלה ההחלטה של
הי"ב חודש ללוקח הראשון.

מתקופה לה רבינא: ולימא ליה טלה שנוולד ראשון לטלה שני: **אנא קדים אכיל ירקא** [אני קדמתי לאכול מירק השדה] **מקמא דידך** [לפניך], ואיך תימלא לך שנה לפני?!

ומשנינן: **משום דאמר ליה טלה שנוולד שני לטלה שנוולד ראשון: את** — שנוולדת באדר ראשון — **נחיתת לעיבורא** [נכנסת בחודש העיבור]! ולפיכך תימלא שנתך רק לאחר י"ג חודש, **אנא** — שנוולדתי באדר שני — **לא נחיתנא לעיבורא** [לא נכנסתי בחודש העיבור]!

ותמהינן: **הא תו** [שתי מימרות] **למה לי**, והרי כבר השמיענו רבי אבא בר ממל כעין זה, לגבי שנה של בתי ערי חומה, **היינו הך?**!

ומשנינן: שעיקר חידושו של רבי אבא בר ממל במימרא השניה הוא, שאף בשנה של בכור יש להוסיף את חודש העיבור, ולכן לא מלאה שנה לראשון רק בט"ו אדר, ולא בט"ו בשבט שהוא י"ב חודש מעת שנוולד. וחידושו הוא: **שמהו דתימא: התם בבתי ערי חומה דכתיב "תמימה" מרבים מזה להוסיף את חודש העיבור, אבל הכא בכור דלא כתיב "תמימה" — לא נוסף כלל את חודש העיבור. קא משמע לן רבי אבא בר ממל, שמוסיפין והטעם: ד"תאכלנו] שנה בשנה" האמור בבכור, ו"עד מלאת לו שנה" האמור בבתי ערי חומה, מהדרי גמירי [למדים האחד מהשני] בגזירה שוה. וכשם שבבתי ערי חומה מוסיפין את חודש העיבור, כך גם**

בבכור.

שנינו במשנה: **כשהוא אומר תמימה להביא את חודש העיבור, רבי אומר ליתן לו שנה ועיבורה.**

תנו רבנן: כתוב בבתי ערי חומה "ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה".

רבי אומר: ללמד: **שמונה שלש מאות וששים וחמשה ימים כמנין ימות שנת החמה**, ואז "וקם הבית וגו' לצמיתות".

וחכמים אומרים: מונה רק שנים עשר חודש **מיום ליום**, כמו שאנו קובעים אותם — מתי מתחיל החודש — שיהיו שנת לבנה. ו"תמימה", ללמד: **ואם נתעברה השנה, לו — למוכר — הוא שנתעברה, שיוכל לגאול עד עבור י"ג חודש.**

שנינו במשנה: **הגיע יום שנים עשר חודש ולא נגאל היתה חלוטה לו.**

תנו רבנן: כתוב: "ואם לא יגאל וגו' וקם הבית וגו' לצמיתות לקונה אותו לדורותיו". ומפרשים: "לצמיתות" — לחלוטין, שנחלטת השדה לקונה. **דבר אחר:** "לצמיתות" — **לרבות את המתנה שתהא דינה כמכר בית בבתי ערי חומה.**

ומאי טעמא, כלומר: איך נלמד מתנה מ"לצמיתות"?

בא' אדר, והראשון שנוולד בט"ו יהיה גדול אחריו בט"ו אדר. אך אם שנת י"ג גם מעוברת הרי הם נהיים גדולים כפי הסדר שנוולדו, הראשון בט"ו אדר והשני בא' אדר"ב.

הדין לשני תינוקות שנוולדו בשנה מעוברת, הראשון נולד בט"ו אדר ראשון, והשני נולד בא' אדר שני, ושנת י"ג שלהם היא בשנה שאינה מעוברת, הרי השני שנוולד בא' יהיה גדול כבר

גאלו אחר מיד ההקדש, אותו אחר דינו כלוקח בית בבתי ערי חומה, שאם הניע יום שנים עשר חודש מעת שלקחה מן הגזבר ולא נגאל על ידי הבעלים — ממנו, היה — כלומר: נעשה — חלוט לו ללוקח.

ומפרשינן: מנא הני מילי?

אמר שמואל: דאמר קרא: וקם הבית וגו' לצמיתות "לקונה אותו", ודורשים: ואפילו לקונה אותו מיד הקדש הוא נחלט.

ומקשינן: וליחלטיה אף קודם שגאלה אחר, הקדש עצמו, שלאחר י"ב חודש לא יהא נגאל מן ההקדש [רבינו גרשום], ומדוע כתוב "וגואל לעולם".

ומשינן: אמר קרא: וקם הבית וגו' לצמיתות לקונה אותו "לדורותיו", למעט: יצא הקדש שאין לו דורות, ועל כן אינו נחלט⁽³⁶⁾ להקדש.

כתוב: וקם הבית וגו' לצמיתות לקונה אותו לדורותיו "לא יצא ביוכל" ומקשים למה לי "לא יצא ביוכל" לבעלים, כיון שכתוב כבר "לצמיתות לקונה אותו"?

ומפרשינן: אמר רב ספרא, לא נצרכא: אלא למזכר בית בבתי ערי חומה ופגע בו יוכל בתוך שנתו — לפני שנצמת ביד הלוקח — שלא יחזור לבעלים ביוכל. שבתוך שנתו סלקא דעתך אמינא ליפוק [יצא] ביוכל ויחזור לבעלים. לכן קא משמע לן הפסוק:

ומפרשינן: היה לו לכתוב "צמית" וכתב צמיתות, לרבות את המתנה.

אמרו רבנן לדין זה — שמתנה כמכר בבתי ערי חומה — קמיה דרב פפא, והוסיפו: כמאן הוא דין זה דלא כרבי מאיר? דאי רבי מאיר הוא, האמר לענין חזרה ביובל של שדה אחוזה: מתנה אינה כמכר החזור ביובל.

אמר להו רב פפא: אפילו תימא שדין זה כרבי מאיר הוא, יש לחלק בין בתי ערי חומה לשדה אחוזה, ושאי הכא בבתי ערי חומה, דרבי רחמנא "לצמיתות", ללמד: שאף המתנה כמכר.

אמרו רבנן לרב פפא, ואמרי לה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא, והקשו לו: והא גבי יובל של שדה אחוזה, דכתיב: בשנת היובל הזאת "תשובו" איש אל אחוזתו, ודורשים — שהיה לתורה לכתוב "תשוב" וכתבה "תשובו" — לרבות את המתנה, ורבי מאיר שסובר שמתנה אינה כמכר, לא קא מרבי מפסוק זה מתנה, משום שלא משמע ליה לדרוש "תשוב" — תשובו, והוא הדין "צמית צמיתות" לא משמע לו לדרשה [רבינו גרשום]! אלא הא ודאי, זה שמרבים מתנה כמכר מ"צמית" — צמיתות" דלא כרבי מאיר!

תנו רבנן: המקדיש להקדש בדיק הבית בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד, וגואל לעולם, שאינה יוצאת לכהנים ביובל כהקדש שדה אחוזה, [רבינו גרשום].

ותמה הגר"ח, אם כן, מה שייד לומר שהקדש לא מחליט, והרי כבר עברו י"ב חודש

36. בפשטות יסוד דין י"ב חודש בבתי ערי חומה היינו שיש זכות פדיה רק ל"ב חודש.

שאף בתוך שנתו "לא יצא בזובל".

האחרון שיכול המוכר לגאולה ממנו בעל כרחו – כדי שיהא הבית חלוט לו.

מתניתין:

בראשונה לפני תקנת הלל היה הלוקח בית בבתי ערי חומה נטמן יום שבו מלאו לקנייתו שנים עשר חודש – שהוא היום

התקין⁽³⁷⁾ הלל: שדי למוכר שיהא חולש [מטיל] מעותיו שרוצה לגאול בהם, ללשכה של הקדש שבעזרה, והרי הבית נגאל בכך. ויהא שובר⁽³⁸⁾ את הדלת של ביתו שמכר ללוקח, ונכנס. ואימתי שירצה הלז [הלוקח],

ועבר הזמן שיש זכות לגאול.

והוכיח מזה הגר"ח, שהייסוד הוא שעמידת הבית אצל הלוקח במשך י"ב חודש היא שמחליטה את הבית מהמוכר, ולכן שייך לומר שעמידת הבית ביד הקדש אינה מחליטה כי הקדש אין לו דורות, ורק מי שיש לו דורות העמידה אצלו מחליטה.

ובנתיבות המשפט הקשה על האגודה מהגמרא בכתובות, האומרת שאם התנה שאם לא יבא בתוך שלשים יום יהיה גט, ונאנס ביום האחרון, ולא בא, מעיקר הדין לא חל הגט כיון שהוא אנוס. הרי מוכח שגם אנוס ביום האחרון נחשב אנוס.

ותירץ הגר"ח, ששם קיום הגט הוא בזה שיש שלשים יום שלא בא, וכיון שצריך את כל השלשים יום, ממילא אם באחד מהם היה אנוס לא התקיים התנאי ואין זה גט. אך בבתי ערי חומה, לא מחליט האי פדיון של י"ב חודש, אלא זה שלא עשה פדיון אף פעם במשך הי"ב חודש זהו שמחליט, וכיון שלא צריך את כל הי"ב חודש, בזה אנוס ביום אחרון אינו אנוס.

וגם באופן של האגודה, שלשים הימים הם הזמן שנתן לעצמו לקיים את נדרו, וממילא זה דומה לבתי ערי חומה, שכאשר לא צריך את קיום כל הזמן, אנוס ביום אחרון אינו נחשב אנוס.

38. ביאר הגרי"ז, שהרי יסוד תקנת הלל היתה שנתניה בעל כרחו נקראת נתניה, וכל זה מועיל רק לענין שיש כאן גאולה מהלוקח, ויש למוכר זכות שיחזור אליו הבית.

אך תמיד על ידי הגאולה יש גם קנין כסף ובזה נקנה הבית למוכר, וכאן כשהלוקח לא רוצה לקבל ונותנים לו בעל כרחו, אמנם יש כאן גאולה, אבל קנין אין כאן.

ולכן צריך לשבור את הדלת, וזהו קנין חזקה

37. בספר האגודה כתב: מי שנדר לעשות איזה דבר במשך שלשים יום, וביום האחרון נאנס ולא קיים את הנדר, אין זה נחשב אנוס.

והביא ראיה מכאן, שתיקן הלל להניח את הכסף בלשכה כיון שהיה המוכר מתחבא ביום האחרון, והרי אם המוכר מתחבא הלוקח אנוס לא לפדות ומדוע נחלט השדה, אלא מוכח מכאן שאנוס ביום האחרון אינו נחשב אנוס, כיון שהיה יכול לקיים כל הזמן ולא היה אנוס.

ובקצות החושן תמה עליו, שכאן לא שייך כלל דין אנוס, שאנוס נאמר רק לענין שאנוס רחמנא פטריה, אבל אנוס זה לא כמו שעשה את הדבר. ואם כן, למעשה לא היה כאן פדיון בתוך י"ב חודש, ויחלט הבית אף על פי שהוא אנוס.

ותירץ הגר"ח, שסובר האגודה שהגדר של י"ב חודש הוא, שמעשה אי הפדיון של המוכר במשך י"ב חודש הוא זה שמחליט את הבית, וממילא יש טענת אנוס, כיון שהיה אנוס על אי הפדיון אין זה נחשב לו למעשה שלו, ומזה הוכיח האגודה שאנוס ביום האחרון לא נחשב אנוס.

יבא ויטול את מעותיו מן הלשכה.

גמרא:

אמר רבא: מתקנתו של הלל יש ללמוד: שהאומר לאשתו הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתיים זוז — ואם לא תתני יתבטל הגט — ונתנה לו לבעל מדעתו של בעל, זוהי נתינה והתקיים תנאו, והרי זו מגורשת. אבל אם זרקה את המעות לביתו של בעלה בעל כרחו, אינה מגורשת, שנתנה בעל כרחו אין שמה נתינה. ומוכח כן מתקנתו של הלל: **מדאיצטריך ליה להלל לתקוני,** שבגאולת בתי ערי חומה נתינה של לוקח בעל כרחו של מוכר היא נתינה, ומטעם זה היא נחשבת גאולה, הא למדת: **שבעלמא נתינה בעל כרחו**⁽³⁹⁾ לא היא נתינה, שאם נתינה היא, אף בלא תקנה מיוחדת היה נגאל.

א-לב

ומקשינן: מתקיף לה רב פפא, ואיתימא ניש אומרים] רב שימי בר אשי: ודילמא אין ראייה מתקנתו של הלל שנתנה בעל כרחו אין שמה נתינה, שיש לומר: שאילו היה הלוקח בפנינו, ולא היה כאן אלא חסרון אחד, שזה בעל כרחו, היה נחשב נתינה אף בלי תקנתו של הלל. וכי איצטריכא ליה להלל לתקוני, משום שהיה הלוקח גם נטמן, והיתה הנתינה גם שלא בפניו ומשום כך לא

היה מועיל, שיש כאן שני חסרונות א. שהיא בעל כרחו ב. שאינה בפניו. אבל בנתינה בפניו, יש לומר שבין מדעתו של המקבל, בין בעל כרחו היא נתינה.

איכא דאמרי כך אמר רבא מתקנתו של הלל שהיתה משום שהלוקח היה נטמן, ולא היה אפשר לתת לו בפניו, נלמד: הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתיים זוז, ונתנה לו בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה. וכך הדבר נלמד: וכי איצטריך ליה להלל לתקוני דוקא משום שהגאולה היא גם שלא בפניו, ותיקן הלל, שאע"ג שיש שני חסרונות, שאינו בפניו וגם שזה בעל כרחו תהיה חשובה נתינה, אבל בפניו, בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה.

ולחאיכא דאמרי, כך מתקיף לה רב פפא ואיתימא רב שימי בר אשי: ומה הראיה שבפניו לא היה צריך להלל לתקן, ודילמא בין בפניו בין שלא בפניו, מדעתו — אין, בעל כרחו לא, ואף אם לא היה נטמן היינו צריכים לתקנתו של הלל, והלל מאי דאיצטריך ליה כאשר זה שלא בפניו — תקין!

מתנתין:

כל מה שהוא לפניו מן החומה, הרי הוא כבתי ערי חומה, שינהג בו כל דין בית

חמשה סלעים של פדיון הבן בעל כרחו, ויוצא בזה האב ידי חובה, כיון שהאב מחוייב בפדיון הבן, הרי זה כמו שאר חוב שנתנה בעל כרחו שמה נתינה.

של נעל גדר ופרץ, ובזה זוכה המוכר בבית.

39. כתבו התוספות, שבפרעון חוב ודאי שנתנה בעל כרחו היא נתינה, כיון שהנותן מחוייב לתת. ומזה למד הפרי חדש, שאפשר לתת לכהן